

Sedan delegerade för det svenska partiet sammanträd i Helsingfors den 20 och 21 maj 1906 i och för öfverläggning om partiets sammanslutning för framtiden, beslöts på mötet att partiet borde antaga benämningen «Svenska folkpartiet», samt med uppskjutande till nästa partidag af öfverläggningen om återstående på mötets dagordning upptagna, af brist på tid icke behandlade frågor, nu godkänna nedanstående program:

Svenska folkpartiets program.

Svenska folkpartiet vill i egenskap af ett konstitutionellt parti framdeles såsom hittills värna och befästa det finska folkets grundlagsenliga rättigheter. Såsom ett närmaste mål för sin sträfvan i denna riktning uppställer partiet fordran på ny regeringsform med utvidgade rättigheter för folkrepresentationen särskildt i fråga om lagstiftningen och beskattningen.

Språk och bildningsfrågor.

1. Nu gällande i administrativ väg tillkomna språkförordning af den 19 juni 1902 bör ersättas med en språkförfattning, tillkommen under landtdagens medverkan och byggd på följande grundsatser:

att en hvar äger till domstol eller annan myndighet i landet vända sig på sitt språk, svenska eller finska, och på samma språk utfå protokoll, utslag och annan expedition;

att domstolar och myndigheter, hvilkas ämbetsverksamhet omfattar endast en kommun eller flere kommuner med samma protokollspråk, skola i sin inbördes skriftväxling använda det kommunala protokollspråket; men att alla andra myndigheter och tjänstemän äga rätt att använda det språk, som i hvarje särskildt fall bäst be-

fordrar det med skrifvelsen eller handlingen afsedda ändamålet eller om så finnes nödigt jämsides båda språken.

2. Då i de flesta af landets städer och i många af dess landskommuner de båda språkgrupperna äro i afsevärdare antal representerade, är det med rättvisa och billighet öfverensstämmande att hvarje medlem af sådan kommun, som i något ärende anlitar dess myndighet eller tjänsteman, erhåller expedition af hvad slag det vara må på sitt modersmål, svenska eller finska. Kommunerna i landet böra i öfverensstämmelse härmed betraktas såsom dels en- dels tvåspråkiga. Såsom regel kan då uppställas, att i stads- och landskommuner där den språkliga minoriteten utgör en viss del, förslagsvis en femtedel eller om den är mindre åtminstone 2,000 personer af den mantalskrifna befolkningen, det kommunala protokollspråket bör anordnas efter likställighetsprincipen;

att i öfriga städer och landskommuner det kommunala protokollspråket är det språk som talas af flertalet af kommunens mantalsskrifna medlemmar, men att enskild sakägare bör vara berättigad att i laggill öfversättning erhålla expedition på det språk han använt eller hvarpå han äskat få expedition utfärdad, ifall minoriteten utgör en tiondedel, eller om den är mindre, åtminstone 1,000 personer af den mantalsskrifna befolkningen, och bör kommunen i öfrigt i högsta möjliga mån söka betrygga minoritetens rätt.

3. För inträde i statstjänst och sådan stadstjänst, för hvars inrättande regeringens fastställelse erfordras, bör för framtiden liksom hittills gälla laglig förpliktelse för sökanden att äga förmåga att i tal och skrift obehindradt använda de båda inhemska språken.

4. Landets svensktalande befolkning måste såsom ett oeftergifligt kraf fasthålla vid fordran på att undervisning på modersmålet för all framtid meddelas dess barn icke blott i folkskolor utan äfven i högre af staten i enlighet med det verkliga behofvet underhållna undervisningsanstalter såväl för den lärda som fackbildningen.

5. Åt svenska privata läroverk bör oberoende af landsdelens språkliga förhållanden beviljas statsunderstöd efter en beräkning af ett måttligt lägsta medelelevtal per

klass, exempelvis tio, och bör understöd åt sådant läroverk icke indragas, innan en flerårig erfarenhet gifvit vid handen att det fastställda medeltalet icke längre uppnås.

Grunderna för statsunderstödet böra bestämmas genom lag.

6. Svenska folkhögskolor samt andra bildningsföretag och kulturanstalter böra af staten understödast enligt samma grunder som de finska.

7. Universitetslärares skyldighet att känna äfven det svenska språket bör fastslås genom komplettering af gällande bestämmelser rörande deras kunskap i finska språket. Vid universitetet, polytekniska institutet och andra högre läroinrättningar böra lärarena själfva välja sitt undervisningsspråk samt härom fritt öfverenskomma sinsemellan och med de studerande. Dock bör den personliga undervisningen meddelas eleven på dennes bildningsspråk.

Sociala frågor.

1. Svenska folkpartiet har en hufvuduppgift i att värna landets svenska befolknings rätt och bästa. Särskildt vill partiet arbeta för ett närmande mellan den svensktalande befolkningens olika element och skall för utjämmandet af klassmotsatserna söka verka för ett skol-system ägnadt att till alla folklager oberoende af ståndsskillnad förmedla allmän medborgerlig bildning. I detta syfte bör öfvergång från folkskolan till den lärda skolan i vidsträcktaste mån underlättas samt obligatorisk skolgång och statsbidrag åt kommunerna påbjudas. Härjämte bör praktisk bildning i största möjliga utsträckning befrämjas äfven på det husliga området och för kvinnliga yrken.

2. Då det särskildt för den svensktalande befolkningen är en lifssak att densamma förblir på landsbygden bofast, äro snara och verksamma åtgärder för dess utkomst vid jordbruket och genom öfriga landtmannaringar af synnerlig vikt. I sådant afseende bör utbildning för hithörande arbetsområden i största omfattning möjliggöras genom läroanstalter af lägre och högre grad,

andelsverksamheten befrämjas och särskilda kreditanstalter bildas för underlättandet af önskligt jordförvärf samt för småbrukets och landtmannanäringarnas stödjande.

Omgångarna vid jordstyckningen böra förenklas och skiftesförrättningarna underlättas genom att staten öfvertager en väsentlig del af kostnaderna samt i högre grad än hittills tillgodoser krafvet på landtmäteriväsendets tidsenliga utveckling.

3. För de mindre bemedlade bör genom jordafsöndring möjliggöras jordbesittning med full äganderätt samt jämväl genom en reform af arrendelagstiftningen tillgång till varaktigare arrenden, och bör genom skatteförmedling, särskildt i kustsocknarna, lättnad beredas i den jordbrukande befolkningens skattebörd.

4. Åt arbetet för vår svenska befolknings höjande i andligt och ekonomiskt afseende, för dess politiska uppryckande samt för utjämnandet af klyftan mellan den svenska bildade klassen och den svenska befolkningens djupa lager bör såväl Svenska folkpartiet som enhvar dess medlem egna ett lefvande och verksamt intresse i medvetandet att äfven detta är ett arbete till gagn för fosterlandet i dess helhet.

5. Med erkännande af samma rätt för kvinna som för man att göra sig gällande i stats- och samhällslifvet, vill Svenska folkpartiet befordra sådan rättslig och ekonomisk omgestaltning af kvinnans ställning inom äkten-skap, familj, kommun och stat, som står i öfverensstämmelse med hennes politiska myndigblifvande, härutinnan tillgodoseende alla kvinnors intressen oberoende af samhällsställning.

Såsom ett fosterländskt parti ogillar Svenska folkpartiet allt uppträdande, så i sak som sätt, hvilket med fog kunde anses egnadt att väcka fientliga känslor mellan landets båda nationaliteter och försvaga samhörighets-känslan mellan dem, samt är beredt till lojalt samarbete med andra meningsgrupper i frågor där åsikterna om mål och medel kunna sammangå.